

Εκκλησιαστική παράδοση. Ιστορική Ανασκόπηση

Ορθοδοξία / Θεολογία

Βασίλειος Γκρίλλας, Θεολόγος, ΜΑ Θεολογίας

Από την εποχή που ολοκληρώθηκε η διδαχή του Χριστού στον κόσμο διά της Αναστάσεως και αφού η Εκκλησία έλαβε την σύστασή της με την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος την Πεντηκοστή, παρατηρείται μία σημαντική χρονική απόκλιση στην διασφάλιση γραπτών δεδομένων, αφ' ενός μεν για των λόγων του Χριστού αφ' ετέρου δε για των ιστορικών συμβάντων της ζωής Του. Το τελευταίο βιβλίο της Καινής Διαθήκης γράφτηκε περίπου 90 χρόνια μετά της γέννηση του Χριστού. Αυτό σημαίνει ότι για ένα ικανό χρονικό διάστημα έως ότου να γραφτούν όλα τα βιβλία της Καινής Διαθήκης ούτως ώστε να παραδοθούν με την μορφή της συλλογής του Κανόνα των βιβλίων που γνωρίζουμε σήμερα, η διδασκαλία του Χριστού, αλλά και των Αποστόλων, παραδιδόταν προφορικά από στόμα σε στόμα. Επιπρόσθετα, τα ίδια τα κείμενα της Καινής Διαθήκης αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι πέραν αυτών των οποίων παραδίδονται ως γραπτά κείμενα, ο Χριστός είπε και έπραξε πολύ περισσότερα τα οποία δεν καταγράφηκαν ποτέ^[1]. Αυτά τα οποία δεν γράφτηκαν από τους Αποστόλους, δεν σημαίνει ότι δεν ειπώθηκαν. Αντίθετα, το ίδιο το κείμενο της Καινής Διαθήκης δίνει μαρτυρίες και

προτροπές εμμονής του εκκλησιαστικού σώματος όχι μόνο σε αυτά τα οποία ως γραπτά παραδόθηκαν, αλλά και όσων προφορικά μεταφέρθηκαν από τους Αποστόλους[2]. Αυτή η σύνθεση γραπτής και άγραφης, ή αλλιώς γραπτής και προφορικής Παράδοσης, αποτελεί το έργο των Αποστόλων που δημιουργεί την αφετηριακή αποστολική Παράδοση, η οποία δημιουργεί την βάση και το θεμέλιο της Ορθόδοξης Πίστεως και της εξέλιξης συνόλου της εκκλησιαστικής Παραδόσεως στη βιωματική πορεία της Εκκλησίας έως σήμερα.

Στην πραγματικότητα δηλαδή, οι Πατέρες της Εκκλησίας με δεδομένη την γραπτή Παράδοση και τα κείμενα των Αποστόλων, συστηματοποίησαν την προφορική αποστολική Παράδοση και πολλές φορές είτε την διατύπωσαν γραπτά μέσα από τους δογματικούς όρους και Κανόνες των Αγίων Συνόδων, είτε την παρέδωσαν ως παρακαταθήκη και πάλι προφορικά στου διαδόχους τους. Βασική ανάγκη που γέννησε αυτή τη συστηματοποίηση ήταν η διασφάλιση της αλήθειας από λανθασμένες και ψεύτικες διδασκαλίες, οι οποίες επιχείρησαν να εισβάλλουν στο χώρο της Εκκλησίας ως φυσική συνέπεια της διεύρυνσής της στον κόσμο. Τούτο γέννησε τις Οικουμενικές Συνόδους, οι οποίες στηριγμένες στη γραπτή διδασκαλία της Αγίας Γραφής, υπό την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος, αξιολόγησαν την άγραφη διδασκαλία, διαχώρισαν την αλήθεια από το ψεύδος, αξιολόγησαν το εσφαλμένο από το ορθό, κατέδειξαν την αλήθεια από την πλάνη και έτσι επί τη βάση της Αγίας Γραφής και της Αποστολικής Παράδοσης, καθόρισαν τα Δόγματα

και τους Όρους της Πίστεως. Στην ουσία δηλαδή, οι Πατέρες ξεκαθάρισαν όσα είτε γραπτά είτε προφορικά δεν βρέθηκαν σύμφωνα με τους Αγίους Αποστόλους και καταδίκασαν όλες τις θέσεις, οι οποίες αφ' ενός μεν δεν έχουν σωστική σημασία για την Εκκλησία αφ' ετέρου δε δεν είχαν θέσει στην βιωματική εξέλιξη της πορείας της Εκκλησίας για την σωτηρία.

Η Εκκλησία πορεύεται στους αιώνες έχοντας αφετηρία ύπαρξης την προ των αιώνων βούληση του Θεού, σταθμό ύπαρξης την Αγία Πεντηκοστή και στόχο την ολοκλήρωσή της τα έσχατα της Βασιλείας του Θεού. Σε αυτή την πορεία και με δεδομένο ότι κατά την μαρτυρία του Χριστού το Άγιο Πνεύμα συντελεί αυξητικά στην Αλήθεια, είναι λογικό η Παράδοση της Εκκλησίας διαρκώς να εμπλουτίζεται. Η Παράδοση δεν αποτελεί μία στατική πραγματικότητα που συνετελέσκει σε συγκεκριμένο χρόνο και σε συγκεκριμένο τόπο του εκκλησιαστικού βίου. Αντίθετα, αποτελεί ζώσα πραγματικότητα και βίωμα στην εξέλιξη και στην πορεία της Εκκλησίας καθημερινά. Εντός αυτής της πορείας αυξάνεται και πληθαίνει περιορίζοντας ότι δεν έχει πλέον σωστική σημασία και εμπλουτίζεται με νέα δεδομένα, τα οποία καλλιεργούν έτι περισσότερο το βίο των πιστών, ώστε να μην υπάρχει κανένας αποπροσανατολισμός από τον στόχο της σωτηρίας. Παράδοση και βιωματικότητα κατά Χριστόν, είναι παράλληλες και συναφείς έννοιες. Τούτο σημαίνει πως η Παράδοση αποτελεί την αληθινή έκφραση της εμπειρίας που βιώνει ο πιστός στηριγμένος στην Αγία Γραφή, διατρίβοντας στο σωστικό περιβάλλον της Εκκλησίας. Αν η Παράδοση δεν είχε βιωματικό χαρακτήρα και αν το βίωμα δεν δημιουργούσε Παράδοση, τότε θα είχαμε την παρουσία ενός θεάτρου δρωμένων, που δεν θα παρουσίαζε καμία ουσιαστική σχέση με την αλήθεια της Εκκλησίας. Επιπρόσθετα η Παράδοση θα γινόταν ιστορία, υπό την λογική ότι θα ανταποκρινόταν σε συγκεκριμένο τόπο και σε συγκεκριμένο χρόνο κατά αποκλειστικότητα. Το δεδομένο όμως ότι η Παράδοση αφορά το σύνολο του Εκκλησιαστικού σώματος από τον πρώτο πιστό που βαπτίστηκε στο όνομα της Αγίας Τριάδας, μέχρι τον πιστό που αυτή τη στιγμή ομολογεί διά του βαπτίσματός του τον Τριαδικό Θεό ως αληθή, αποδεικνύει ότι η Παράδοση είναι η ζωή της Εκκλησίας.

Η παρουσία του Χριστού στον κόσμο μαρτυρεί την βιωματικότητα της Παραδόσεως. Ο Χριστός δεν ήρθε στον κόσμο για να γράψει βιβλία και δεν έγραψε βιβλία. Ο στόχος της παρουσίας του Χριστού προτυπώνεται στην Παλαιά Διαθήκη, κατανοείται προσωποκεντρικά στον ερχόμενο Μεσσία και υλοποιείται ουσιαστικά στην ζώσα παρουσία του Χριστού στην Καινή Διαθήκη, όπου πληρούνται βιωματικά οι προγενέστερες προτυπώσεις. Σε αυτό το περιβάλλον ο Χριστός ενώνει τα διασκορπισμένα τέκνα του Θεού, σώζει τον άνθρωπο, ιδρύει το Σώμα της Εκκλησίας και ο ίδιος ως Κεφαλή οδηγεί αυτό το σώμα στη Βασιλεία των

Ουρανών. Σε αυτή την προοπτική η Εκκλησία θέτει ως προτεραιότητα την κατά Χριστώ σωτηρία και όχι την καταγραφή συμβάντων και γεγονότων. Έτσι οι Απόστολοι αυξάνοντας το σώμα της Εκκλησίας του Χριστού, ναι μεν καταγράφουν τα απαραίτητα περί του Χριστού, αλλά κυρίως προβάλλουν την βιωματική εμπειρία που κατέχουν δια ζώσης. Εξάλλου, τα κείμενα των Αποστόλων συγκεντρώθηκαν και συγκρότησαν τον Κανόνα της Καινής Διαθήκης αφού είχαν πεθάνει οι Απόστολοι. Τα ίδια τα κείμενα της Καινής Διαθήκης σε έναν μεγάλο βαθμό είναι περιπτωσιακά και προϋπέθεταν το προφορικό κήρυγμα και την προφορική ανάπτυξη του περιεχομένου τους ώστε να γίνει κατανοητό στους πιστούς. Αυτό το προφορικό κήρυγμα και η προφορική ανάπτυξη της ερμηνείας του κειμένου της Καινής Διαθήκης δεν παρουσιάζεται ούτε περιττό ούτε μη αναγκαίο μέχρι σήμερα. Γι' αυτό η Εκκλησία εμμένει στο κηρυγματικό της έργο, το οποίο ουσιαστικά αποτελεί την προσαρμογή του βιώματος των πιστών της Εκκλησίας στην καταγεγραμμένη βιωματική εμπειρία των Αποστόλων.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

[1] Ιω. 21, 25: *«ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.»*.

[2] Β' Θεσ. 2, 15: *«Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε»*.

<http://bit.ly/34JcS2N>